

Nr. 5825

Notulen van de vergadering gehouden op vrijdag 1 december 1972 in het Catshuis, aangevangen 's morgens in aansluiting aan de ministerraad van het Koninkrijk en 's middags voortgezet

---

Aanwezig: minister-president Biesheuvel (punt 1 t/m 2e, 11, 12d en e) en de ministers Boersma, Boertien, Engels, Geertsema, De Koster, Langman (punt 1 t/m 12c), Lardinois, Nelissen (voorzitter bij de punten 3, 4, 5 ged., 6 t/m 10, 12a t/m c), Schmelzer en Van Veen (Afwezig zijn de ministers Van Agt, Stuyt en Udink)

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen Grosheide, Kruisinga, Oostenbrink (punt 5), Rietkerk (punt 5) en Westerterp

Secretaris : drs. J. Middelburg
Adjunct-Secretaris: mw. P. C. M. van Benthem

1. Notulen van de vergadering van 24 november 1972

De notulen worden vastgesteld behoudens de wijzigingen opgenomen in bijlage I.

2. Mededelingen

a. Vergadering ministerraad 15 december 1972

De minister-president deelt mede dat op 15 december niet in het Catshuis kan worden vergaderd. De ministerraad zal dan worden gehouden in de vergaderzaal van Justitie.

2 b. Stukken ...

Minister Van Veen wijst erop dat de minister van Onderwijs en Wetenschappen heeft toegezegd dat het kabinet met de organisaties alle mogelijkheden zal onderzoeken om daar waar het verantwoord is de invoering van de tweede dag vormingsplicht mogelijk te maken en dat er dan geen financiële problemen zouden zijn. Wel is er daarbij van uitgegaan dat de maatregelen maximaal in de helft van het land regionaal zal worden ingevoerd. Zou blijken dat de organisaties invoering niet mogelijk achten, dan is de beslissing aan spreker. Gaat het in dat geval om termen van meer of minder voorkeur geven aan regionale invoering dan is dat voor hem geen probleem. De zaak ligt echter anders wanneer de organisaties het niet verantwoord zouden achten. Ook wanneer zou blijken dat invoering verantwoord is, maar dat de organisaties desalniettemin problemen blijven houden wordt het een kwestie van ~~overwogen~~

F regionale

overwogen wat uiteindelijk de doen. Een integrale invoering op 1 augustus 1973 is zowel door het kabinet als door hen zelf afgewezen.

De minister-president concludeert dat de raad vasthoudt aan het in de Kamer ingenomen standpunt inzake invoering van de tweede dag vorming voor 15-jarigen.

12 e. Kandidatuur Nederlands lid van de Europese Commissie

Minister Schmelzer meent dat de raad eerst een definitief standpunt moet bepalen na het beginselbesluit om een exponent van de christen-democratische richting kandidaat te stellen. De Westduitse regering zal opnieuw een liberaal en een socialist aanwijzen. Wat België betreft heeft premier Eyskens destijds gezegd dat de gedachten uitgingen naar een Waalse socialist. Intussen heeft de heer Coppé veel propaganda voor zichzelf gemaakt. De heer Harmel heeft spreker nu laten weten dat het voor de Belgische regering om intern politieke redenen moeilijk is om een beslissing te nemen voor de Nederlandse regering haar standpunt heeft bepaald. Spreker heeft geantwoord dat het Nederlandse kabinet vooralsnog dacht aan een christen-democraat waarop de heer Harmel erop aandrong dat Nederland zo snel mogelijk een beslissing zou nemen. In het Europese parlement zijn de socialisten het sterkst vertegenwoordigd. In ieder geval zullen Italië, West-Duitsland en Groot-Brittannië een socialist aanwijzen. Spreker meent dat er van kan worden uitgegaan dat ook België een socialist zal benoemen. De Deense vertegenwoordiger is partijloos, maar is desgevraagd bereid te verklaren dat hij de sociaal-democratische beginselen is toegedaan. Zo zullen er dan 4 à 5 socialisten komen. 1 à 2 zullen de liberale beginselen aanhangen nl. de Luxemburger en een Duits lid. Frankrijk zal tenminste één Gaullist aanwijzen. De tweede Britse vertegenwoordiger is conservatief en de Ier behoort tot het midden. Al met al is er dan slechts plaats voor twee christen-democraten waarvan een door Italië is aangewezen.

Minister De Koster merkt op dat het in het verleden zo was dat men geen verschil zag tussen de Westduitse en de Britse conservatieven. Ook spreker ziet geen verschil tussen de partij van Barzel in West-Duitsland en die van Heath in Groot-Brittannië. Met de conclusie van minister Schmelzer dat Nederland bepaald een christen-democraat aan moet wijzen is spreker het dan ook niet geheel eens. Er zouden ook goede redenen zijn een liberaal voor te dragen, te meer nu er nog maar een is benoemd en de liberalen in de negen EEG-landen toch een niet-onbelangrijke plaats innemen. Desalniettemin is hij het er mee eens dat Nederland op dit moment geen socialist behoeft aan te wijzen. Dr. Mansholt heeft reeds gedurende geruime tijd, gesteund door dit kabinet en vorige kabinetten, als enige Nederlandse vertegenwoordiger deel uitgemaakt van de Europese Commissie. Het is reeds lang geleden dat de liberaal Linthorst Homan deel uitmaakte van een Europese Commissie. Spreker is van oordeel dat de balans toch nog net doorslaat in de richting van een christen-democraat als Nederlands vertegenwoordiger. De liberalen worden dan wel enigszins tekort gedaan met het besluit om een christen-democraat aan te wijzen, maar spreker neemt aan dat daarmee in de toekomst rekening zal worden gehouden. Concluderend gaat hij akkoord met het voorstel van minister Schmelzer een christen-democraat te benoemen.

Minister Boertien merkt op dat wanneer het om hoofdstromingen in Europa gaat de christen-democraten na de socialisten komen. De christen-democraten hebben ook een belangrijke rol gespeeld bij de bouw van Europa. Nu het om 13 leden gaat meent spreker dat benoeming van slechts twee christen-democraten toch wel aan de lage kant is. Zelfs al zou het Britse conservatieve lid tot de christen-democraten worden gerekend, dan kan nog niet worden gesteld dat de christen-democraten bijzonder sterk zijn vertegenwoordigd.

Minister Schmelzer is verheugd over de conclusie van minister De Koster. Hij wijst er overigens op dat de Britse conservatieven in het Europese parlement zich niet zullen aansluiten bij de christen-democraten.

De minister-president concludeert dat de leden van de raad ieder op grond van eigen overwegingen instemmen met de benoeming van een christen-democraat. Spreker stelt voor in deze vergadering nog verder over mogelijke kandidaten te discussiëren en de volgende week een definitieve beslissing te nemen. Minister De Koster dringt aan op zo weinig mogelijk uitstel. Persoonlijk is hij er voorstander van nog deze dag de beslissing te nemen; hij kan echter instemmen met uitstel

van de definitieve beslissing, al wijst hij er wel op dat minister Schmelzer en hij de volgende week vrijdag niet in de ministerraad zijn maar in de NAVO-raad die in de komende week bijeenkomt. Vervolgens meent spreker dat, hoewel het ongebruikelijk is dat zittende bewindslieden voor benoeming in functies in aanmerking komen, op dit moment er toch een andere situatie is na de aanbidding van het ontslag van het kabinet aan de Koningin. Spreker denkt daarom ook aan kandidaten uit de christendemocratische kring binnen het kabinet. Hij acht de Europese Commissie minstens zo belangrijk als de Europese Ministerraad en meent dat daarom een keuze moet worden gemaakt. Nu van VVD-zijde geen kandidaat naar voren is geschoven, wordt van die kant er toch wel veel belang aan gehecht wie kandidaat zal zijn.

De minister-president is van oordeel dat zelfs in het geval het kabinet niet demissionair zou zijn er geen bezwaren zouden zijn een van de bewindslieden voor benoeming in aanmerking te doen komen, nu het om een geheel nieuwe Europese Commissie gaat en niet om de opvolging van het Nederlandse lid.

Minister Nelissen is het met dit standpunt eens en zelfs zonder het aspect van de vernieuwing van de Europese Commissie. Voorts is het misschien goed niet al te zeer een koppeling te leggen tussen de door Nederland af te vaardigen commissaris en de eventueel in Brussel te beheren portefeuille. Het staat immers niet vast hoe de portefeuilles zullen worden verdeeld. Hierover beslissen de leden van de Europese Commissie zelf en steeds opnieuw doen zich daarbij verrassingen voor. Ten slotte merkt spreker nog op dat hij niet zo zeer belangrijk acht dat de landbouwportefeuille voor Nederland behouden blijft als wel dat het Nederlandse lid een duidelijk en levend contact onderhoudt met de Nederlandse regering op alle terreinen. Bij een nauw contact met het thuisfront is de aard van de beheerde portefeuille niet doorslaggevend meer.

Minister Boersma denkt iets anders dan minister Nelissen over de ondergeschiktheid van de eventueel te beheren portefeuille en de aan te wijzen kandidaat. Aan de andere kant wil hij ook niet zeggen dat een bepaalde portefeuille moet worden opgeëist en dat daar maar één persoon geschikt voor is. Hij vreest overigens dat de bepaling van het Nederlandse standpunt aan de late kant is en dat de grote landen de belangrijkste portefeuilles al onderling zullen hebben verdeeld. Ten slotte vraagt hij of er over de benoeming verschil van mening is met de PvdA en of er contact is geweest met dr. Mansholt en mr. Sassen.

Minister Schmelzer ...

Minister Schmelzer antwoordt dat hij twee gesprekken heeft gehad met drs. Den Uyl aan wie hij heeft uiteengezet dat in beginsel een christen-democraat zou moeten worden benoemd. Drs. Den Uyl had hier begrip voor, maar doorslaggevend voor hem was of België een socialist zal benoemen. In dat geval had hij geen moeilijkheden. Spreker heeft ook met dr. Mansholt over de benoeming van een christen-democraat gesproken zonder namen te noemen; deze achtte een dergelijke benoeming niet onredelijk.

De minister-president deelt mede dat zijn keuze voor de aanvaarding van het lijsttrekkerschap van de ARP tevens een beslissing was dat hij een eventuele kandidatuur voor het lidmaatschap van de Europese Commissie niet zou aanvaarden. Spreker stelt voor dat over de andere voorgestelde kandidaten in de komende dagen verder wordt nagedacht. Voorts is hij van oordeel dat niet voordat het kabinet de definitieve beslissing heeft genomen met de betrokken Kamercommissie moet worden gesproken.

De raad besluit na een korte verdere discussie tot de volgende conclusies:

- 1°. De raad bevestigt zijn eerdere principebesluit dat de kandidaat die Nederland zal stellen ter benoeming tot lid van de Europese Commissie zal worden gezocht in de kringen van de christen-democratische partijen.
- 2°. De raad zal een beslissing over de te stellen kandidaat nemen in een extra-vergadering op woensdag 6 december 1972, 's middags om 4 uur in de vergaderzaal van Justitie.

De Secretaris,

Middelburg

7 december 1972
Type:JK;M
Coll:MB

Aldus vastgesteld
in de vergadering
van 8 december 1972

De Minister-President,

Bink